

ВЛАДА НАД ТІЛОМ...

Він грав попри лихоманку й мігрень. Грав попри нестерпний біль у спині, перенапружені м'язи, з розтягнутою щиколоткою, а одного разу навіть після того, як йому в голову влучив м'яч зі швидкістю 130 кілометрів за годину, тож довелося надягнути кепку Бейба Рута, бо через набряк не міг вдягнути власну.

Усі 2130 матчів поспіль Лу Геріг грав на першій базі за New York Yankees — і цей рекорд фізичної стійкості ніхто не зміг побити упродовж 55 років. Цей подвиг людської витривалості був увічнений так давно, що ми почали забувати, наскільки він неймовірний. Звичайний бейсбольний сезон Вищої ліги в ті часи складався зі 152 матчів. Майже щороку Yankees Геріга виходили в плей-оф, а також сім разів потрапляли у фінал Світової серії. Протягом сімнадцяти років Лу Геріг грав з квітня по жовтень, без відпочинку, на найвищому рівні, який лише можна собі уявити. У міжсезоння команда вирушала в тур і брала участь у товариських матчах, іноді це були далекі країни, як-от Японія. Впродовж своєї кар'єри в Yankees Геріг зіграв близько 350 подвійних матчів і проїхав понад триста тисяч кілометрів країною, переважно потягами й автобусами.

Він не пропустив жодної гри. І не тому, що ніколи не отримував травми чи не хворів, а тому, що був Залізним Конем*, який не здавався, долав біль та фізичні обмеження, котрі інші використали б як виправдання. Якось Герігу зробили рентген обох рук, і, на безмежний подив лікарів, виявилося, що він мав

* Таке прізвисько Лу Геріг отримав за свою витривалість. — Прим. пер.

щонайменше *сімнадцять* загоєних тріщин. За свою кар'єру він ламав майже кожен палець і не лише не зупинявся, а й словом про це не обмовився.

З іншого боку, він якось несправедливо прославився серією перемог, оскільки вона затьмарила статистику, яку він накопив протягом цього часу. Вражає середній показник відбивання у його кар'єрі — .340, а якщо враховувати гру у плей-оф — то .361. (У двох різних Світових серіях він відбиває понад .500.) Він зробив 495 хоум-ранів, включно з 23 гранд-слемами, — рекорд, який нікому не вдалося побити впродовж сімдесяти років. У 1934 році він став третім гравцем, який коли-небудь вигравав Потрійну корону MLB (Вищої ліги бейсболу), очоливши лігу за середнім показником відбивання, кількістю хоум-ранів і результативних очок (RBI). Лу Геріг посідає шосте місце в історії з результатом 1,995 RBI, що робить його одним з найкращих гравців. Він був дворазовим MVP*, семиразовим учасником Зіркової збірної, шестиразовим чемпіоном Світової серії, членом Зали слави і першим гравцем, чий номер було виведено командою**.

Хоча серія яскравих перемог почалася в червні 1925 року, коли Геріг замінив легенду Yankees Воллі Піппа, насправді його геркулесова витривалість була помітна ще в досить ранньому віці. Спортсмен народився 1903 року в сім'ї німецьких іммігрантів у Нью-Йорку і був єдиним із чотирьох дітей, хто вижив. Хлопець з'явився на світ з неймовірною вагою в понад шість кілограмів і швидко гладшав завдяки стравам німецької кухні, які готувала мати. Постійні глузування однокласників загартували його рішучість і схилили долучитися до батькового *turnverein* — німецького гімнастичного клубу, де Геріг почав тренувати нижню частину тіла, що прислужилося йому

* Найцінніший гравець (англ. Most Valuable Player, MVP) — почесне звання найрезультативнішого гравця сезону. — Прим. пер.

** Це означає, що цей номер (у випадку Лу Геріга — номер 4) більше не використовуватиме жоден інший гравець як ушанування заслуг конкретного гравця і його внеску в команду. Це велика честь і знак поваги. — Прим. пер.

в майбутньому. Природною координацією він не надто славився, і якось друг дитинства пожартував, що Геріг часто рухався, наче той п'яничка.

Він не народився спортсменом, а став ним.

Бідне іммігрантське життя не було легким. Батько Геріга пилячив і ледарював. Навіть трохи іронічно читати про його хронічні відмовки та лікарняні. Герігу було соромно через таку поведінку батька, яка надихнула його перетворити надійність і витривалість на беззаперечні переваги (забігаючи наперед, скажу, що він ніколи не пропускав жодного дня в школі). На щастя, мати не тільки душі не чула в ньому, а й давала неймовірний приклад тихої, невтомної трудової етики. Жінка працювала кухаркою, прачкою, пекаркою, прибиральницею — усе задля того, щоб дати синові квиток у краще життя.

Але бідність їх не полишала. «Ніколи не забуду, як у холодні зимові дні Лу приходив до школи в сорочці й штанах кольору хакі та масивних коричневих черевиках, але без пальта і шапки», — згадував однокласник. Він був бідним хлопцем, такий долі ніхто не позаздрив би, але вона сформувала його.

Розповідають, що філософ-стоїк Клеанф одного холодного дня прогулювався в Афінах, аж раптом зірвався вітер і розвіяв поли його тонкої накидки. Люди були приголомшені, коли побачили, що під накидкою на ньому мало одягу попри низьку температуру. Повільно вони вибухнули аплодисментами, здивовані такою стійкістю. Так було і в Геріга. Попри те, що його гонорари були одними з найвищих серед спортсменів Америки, його рідко можна було побачити в шапці чи хоча б у жилетці в морозні нью-йоркські зими. Лише згодом, коли він одружився з доброю і турботливою жінкою, та переконала його вдягти пальто заради неї.

Більшість дітей любить займатися спортом. Для Лу Геріга спорт був вищим покликанням. Бейсбол був професією, яка потребувала не лише контролю над тілом, а й турботи про нього, адже тіло було одночасно і перешкодою, і засобом досягнення успіху. Герігу вдалося й те, й інше.

Він працював більше за всіх. «Фізичні вправи були для нього релігією», — говорив про Лу товариш по команді. «Я — раб бейсболу», — казав Геріг. Раб добровільний, раб, який любив свою роботу і залишався довіку вдячним за саму можливість грати.

Така самовідданість приносила свої плоди. Коли Геріг виходив на поле — це було щось божественне. Він статечно стояв у важкій вовняній формі, у якій жоден сучасний гравець вже не зможе зіграти. Він похитувався, розподіляючи вагу з ноги на ногу, займав позицію для відбивання м'яча. Коли він замахувався для подачі, саме його величезні ноги брали на себе увесь тягар, а від удару битою м'яч летів далеко за межі стадіону.

У деяких бетерів* є своя улюблена точка, але Геріг міг відбивати звідки завгодно, неважливо, хто подавав. І коли йому це вдавалося, він *біг*. Для хлопця, якого дражнили за масивні ноги, доволі дивовижно займати домашню базу понад десяток разів за кар'єру. І річ не лише в силі. Він був швидким, спритним, вправним.

Так, тоді були гравці талановитіші, харизматичніші, майстерніші, але ніхто не працював більше за Геріга, ніхто так не старався на тренуваннях, і ніхто не любив бейсбол дужче.

Коли ви любите те, що робите, то не шахраюєте, а дотримуетесь всіх вимог. Поважаєте навіть тривіальні аспекти свого захоплення — Геріг ніколи не кидав бити і не підкидав її. Лише одного разу в нього виникли проблеми з керівництвом, коли стало відомо, що він грав у вуличний бейсбол у своєму старому районі з місцевими дітлахами, іноді навіть після матчу Yankees. Він просто не міг змарнувати нагоду пограти...

Та все ж бували дні, коли він цього не відчував. Дні, коли хотів усе покинути, коли сумнівався в собі, коли ледве рухався і був розчарований та втомлений власними високими стандартами. Геріг не був надлюдиною, а отже, мав той самий голос у голові, що й усі ми. Він працював над стійкістю і сформував звичку

* Бетер (англ. batter) — гравець нападу в бейсболі, завдання якого — відбити м'яч, який подає пітчер. — Прим. пер.

не дослухатися до цього голосу. Адже щойно ви почнете поступатися, то зрештою підете на компроміс...

«У мене є бажання грати. Бейсбол — це важка праця і величезне навантаження. Звісно, це приємно, але й тяжко», — стверджував він. Ви можете подумати, що всі мають це бажання грати, але це не так. Дехто з нас обходиться природним талантом, сподіваючись уникнути випробовувань. Інші віддані справі *до певного моменту*, але готові все покинути, коли стає надто важко. Це було правдою колись, але актуально й нині, навіть у великому спорті. Один менеджер часів Геріга описав це як «епоху алібі» — у всіх було своє виправдання. Завжди була причина не викладатися на повну, не втримати лінію, приходити на тренування не підготовленим.

Ще новачком Джо Ді Маджо якось запитав Геріга, хто, на його думку, подаватиме за команду суперника. Мабуть, він сподівався почути, що це буде хтось, чия подачу легко відбити. «Не хвилюйся про це, Джо. Просто пам'ятай, що вони завжди приберігають найкращого для Yankees», — пояснив Геріг. І зрештою він очікував, що кожен гравець Yankees також викладається на повну. У цьому вся суть: від тих, кому дано багато, стільки ж і очікують. Обов'язок чемпіона — діяти як чемпіон... працювати так само наполегливо, як і той, кому треба щось довести.

Геріг не заглядав у чарку. Він не ганявся за дівчатами, не шукав гострих відчуттів, не полюбляв швидких авто. Чоловік часто повторював, що не є гульвісою. Водночас він чітко дав зрозуміти: «Я не проповідник і не святий». Його біограф Пол Гелліко, який провів дитинство у Нью-Йорку і був на кілька років старшим за Геріга, писав, що «здоровий спосіб життя спортсмена не був виявом зарозумілості, надмірної скромності чи прагнення до моральної чистоти. Він уперто йшов до мети. Він чогось хотів й обрав найбільш доцільний і ефективний шлях досягнення цього».

Про тіло дбають не тому, що знущатися з нього — гріх, а тому, що якщо ми нехтуємо ним, то знижуємо наші шанси на успіх і ображаємо Бога. Геріг був готовий визнати, що через дисципліну

доведеться відмовити собі в деяких розвагах. Знав він і те, що люди, котрі живуть швидким і безтурботним життям, також щось втрачають: не зможуть повністю розкрити свій потенціал. Дисципліна — це не обмеження... вона приносить винагороду.

Проте все могло скластися для Геріґа інакше. У часи, коли він переживав спад на початку кар'єри і грав у нижчих лігах, якось пішов гуляти з товаришами по команді й напився так, що наступного дня на першій подачі все ще був п'яним. Хай там що, а йому вдалося не просто грати, а й робити це краще, ніж за останні місяці. Він дивом виявив, що хвилювання й надмірні роздуми зникли після кількох ковтків із пляшки в перервах між інінгами*.

Досвідчений тренер помітив це і завіз із хлопцем розмову. Він уже бачив таке раніше і добре знав короткострокові переваги такого шляху. Тренер розумів, що спортсменам потрібна розрядка і спосіб розслабитися, але вже бачив, якими можуть бути довгострокові наслідки, і чітко пояснив Геріґу, що чекає на нього в майбутньому, якщо той не розвиватиме стійкішого механізму подолання труднощів. На цьому все й скінчилося, «і не через уявлення про праведність, адже пити — це погано, а тому, що в нього були рушійні, нестримні амбіції стати відомим і успішним бейсболістом. Усе, що стояло на заваді меті, було для нього отрутою».

Бути бейсболістом, бути янкі, бути американцем у першому поколінні, бути тим, ким захоплюються діти, для нього було важливо.

Так сталося, що Геріґ продовжував жити з батьками протягом своїх перших десятих сезонів і часто їздив до стадіону на метро. Він добре заробляв і згодом придбав невеликий будинок у Нью-Рошеллі. Для Геріґа гроші були у кращому разі інструментом, а в гіршому — спокусою. Коли Yankees почали здобувати перемоги, для гравців покращили лаву запасних, замінивши старі спартанські сидіння на м'які. Менеджер команди помітив

Геріґа, коли той відривав покриття. «Мені набридло сидіти на подушках, — висловився він про розкішне життя спортсмена в розквіті сил. — У машині подушки, удома на стільцях подушки, хай би куди я пішов — усюди подушки».

Він знав, що комфорт — це ворог, а успіх дає нескінченну кількість нагод для цього комфорту. Легко бути дисциплінованими, коли нічого не маєте. А як бути, коли маєте все? А що як ви настільки талановиті, що можете дозволити собі не викладатися на повну?

Лу Геріґ *обрав* тримати все під контролем. Це не була дисципліна, нав'язана керівництвом чи командою. Стриманість була внутрішньою силою, що виходила з глибини його душі. Він обрав це всупереч жертвам, усупереч тому, що інші дозволяли собі відмовлятися від такого покарання, і їм це сходило з рук. І попри те, що це не приносило йому визнання, принаймні доти, доки його не стало.

Чи знаєте ви, що одразу після легендарного хоум-рану Бейба Рута Геріґ також зробив хоум-ран? І без жодних драматичних жестів. Власне, це був його *другий* хоум-ран у матчі. Або що в них однакова кількість титулів кращого бейсболіста ліги? Або що Рут мав удвічі більше страйків, ніж Геріґ? Лу не лише тримав своє тіло під контролем так, як Рут не зміг (його вага збільшилася до 108 кілограмів), а й стримував своє еґо. Як писав журналіст, він був «незіпсований, без найменшого сліду еґо, марнославства чи пихи». Команда завжди була для нього на першому місці. Навіть важливіше за власне здоров'я. Нехай у заголовках пишуть про тих, хто цього хоче.

Чи міг він учинити інакше? Так, але водночас і ні. Він ніколи не зміг би з таким змиритися.

Навіть його тренер якось жартома поскаржився: «Якби всі бейсболісти були такими, як Геріґ, для тренерів не залишилося б роботи». Геріґ сам готувався, сам дбав про свої тренування, не менш суворо в міжсезоння, і рідко потребував масажів чи реабілітації. Єдине, про що він просив персонал, — щоб перед грою йому поклали в шафку жувальну гумку або дві у дні

* Інінг (англ. inning) — період бейсбольного матчу, під час якого команди по черзі грають у напад і захисті. — Прим. пер.